

כל הזכויות שמורות
לועד להוצאת
ספרי כ"ק מרן
אדמו"ר שליט"א
פקק קרית יואל יצ"ו

דברות קודש

מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פרשת בשלח שנת תשפ"ג לפ"ק - קרית יואל יצ"ו

יד"ל ע"י תלמידי
מתיבתא תו"י
סניף קדושת יואל

ליל שב"ק

בנושא: דברה תורה כלשון בני אדם

בבני השפחות וכיוצא. אלא שהיה לו להוכיחם בפירוש ולא להביא הדבר לאביהם, ואם תאמר שלהיותו קטן מכולם סבר שאסור להוכיח לגדולים ממנו, הלא כתיב (ויקרא יט יז) הוכח תוכיח את עמיתך, ודרשו רבותינו ז"ל (בבא מציעא לא.) הכפל, אפילו תלמיד לרב יכול להוכיח. ולמה לא הוכיחם וסיפר לאביו, אמנם הוא סבר לעולם תלמיד לרב אינו יכול להוכיח, ומה שנאמר הוכח תוכיח, דברה תורה כלשון בני אדם, עכ"ד.

ועל פי זה יש לפרש הכתוב (תהלים קה לו) ויוציאם בכסף וזהב ואין בשבטיו כושל, פי' ויוציאם בכסף וזהב הוא הרכוש מצרים בתורת הענקה, שמע מינה דלא דברה תורה כלשון בני אדם, והכי נמי הוכח תוכיח אפילו קטן לגדול מצוה להוכיח, ולכן ואין בשבטיו כושל, שצדקו השבטים בטענתם על יוסף הצדיק שהיה לו להוכיחם ולא להביא דבתם רעה אל אביהם.

וממנו נקח אל מה שכתב ביפה תואר (שמו"ר פט"ו ס"א) בטעם יציאת מצרים קודם הזמן, דקישויי השעבוד השלים הזמן. אך מבואר במסכת שבת (דף יז:) ובזהר חדש (ישנ דף לו:) דבשביל חטא מכירת יוסף נענשו וגשתעבדו במצרים. וכתבו בתוס' במסכת שבת (ד"ה ה"ג) שהכוונה דוקא על קישויי השעבוד שנגזר על ידי זה, עי"ש. ומעתה אי לא דברה תורה כלשון בני אדם, צדקו השבטים ולא חטאו במכירת יוסף, ואם כן קישויי השעבוד לא היתה בכלל הגזירה, ושפיר יש לומר דקישויי השעבוד השלים הזמן, מה שאין כן אי דברה תורה כלשון בני אדם, נמצא שהצדק עם יוסף וחטאו השבטים במה שמכרוהו, וקישויי השעבוד בכלל הגזירה היא, ואינו משלים זמן השעבוד.

וזהו ביאור דברי המדרש, הים ראה ויגוס, מה ראה, הכוונה כי אמרו חז"ל (ילקוט צלח רמז רמ"א) שמתחילה לא

ויהי בשלח פרעה את העם, איתא במדרש רבה (פ"כ ס"ח) ויהי בשלח, מי אמר ווי, משה אמר ווי, צועק אני שנתנועתי להוציא את ישראל ממצרים ואיני נכנס עמהם לארץ, לכך ויהי בשלח. ויש להבין במה ראה עכשיו משה רבינו שלא יכנס עמהם לארץ.

(ב) איתא במדרש (הוצא ציטוט משה) הים ראה ויגוס (תהלים קיד ג), מה ראה, ראה ישראל באים, ורכוש מצרים בידם. והוא פלאי.

וגל"פ בהקדם מה דאיתא בגמרא (בבא מציעא לא:) העניק תעניק (דנריס טו יד), אין לי אלא שנתברך הבית בגללו מעניקים (דהכי כתיב אשר צרכך ה' אלהיך מתן לו), לא נתברך הבית בגללו מנין, תלמוד לומר העניק תעניק מכל מקום, ולרבי אלעזר בן עזריה דאמר נתברך הבית בגללו מעניקין לו, לא נתברך הבית בגללו אין מעניקין, תעניק למה לי, דברה תורה כלשון בני אדם, עכ"ד.

ולפי זה כתב בורע ברך שלישי (פ' ויגש) במה שאמרו חז"ל (ספרי פ' ראה) שביות מצרים הגיע להם מדין הענקה, שזה דוקא לתנא קמא דס"ל דלא דברה תורה כלשון בני אדם ואפילו לא נתברך הבית בגללו מעניקין, הלכך שפיר מגיע להם הרכוש משום הענקה, הגם שהמצריים לא נתברכו בגללם, וכמבואר בגמרא (סוטה יא.) דמה שעבדו ישראל בפיתום ורעמסם נבלע באדמה, וגם נלקו המצריים בגללם בעשר מכות, ולמה הוכרחו להעניקם, ועל כרחך דלא דברה תורה כלשון בני אדם, עכ"ד.

ונקדים עוד מה שכתב בתהלים חוזה דוד (מזמור קא) במה שנאמר (צדאשית לו ג) ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם, ובשביל כך נתעורר עליו שנאת אחיו. ולכאורה מה חטא בזה שהביא דבה רעה, הלא ויבא כתיב, דמשמע שהיה אמת כמ"ש רש"י כל מה שהיה רואה שהיו מזלזלים

מסכת יומא פרק נר מצוה, דבגמרא פליגי (מיר ו:). אי אמרינן עד ועד בכלל או אמרינן עד ולא עד בכלל, ומעתה אי אמרינן עד ולא עד בכלל, על אלו השלשה עבירות לא מהני תשובה, ואי אמרינן עד ועד בכלל, מהני תשובה אף על אלו השלש עבירות, עכ"ד.

והנה כתב בחות יאיר (דיוט אור יקר אות ד) דהפלוגתא אם עד ועד בכלל או עד ולא עד בכלל, תלוי במחלוקת אחרת (נצח מציעא לא:). אם דברה תורה כלשון בני אדם, כי כתב הר"ן (נדרים סא). וכן נפסק להלכה בשו"ע (סו"מ סימן מ"ג סכ"ז) דכלשון בני אדם עד ולא עד בכלל, ואם כן אם דברה תורה כלשון בני אדם אז עד ולא עד בכלל, אבל אם לא דברה תורה כלשון בני אדם אז עד ועד בכלל, ובזה מפרש הפסוק (ישעיה נט כ) ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב, דמהני תשובה לכל עבירות שבתורה, והטעם דעד ועד בכלל, ועל זה אמר נאום ה', פי' שלא דברה תורה כלשון בני אדם, אלא נאום ה' לשון ה' ולא לשון בני אדם, עכ"ד.

ומעתה יתבארו דברי המדרש, ויהי בשלח פרעה את העם וגו' ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף, ונעשה גם קריעת ים סוף לבני ישראל, דכבר נשלם זמן השעבוד בקישוי השעבוד, שראה הים ישראל באים ורכוש מצרים בידם שמע מינה דלא דיברה תורה כלשון בני אדם, ואם כן היה ליוסף להוכיח את אחיו הגדולים ממנו וצדקו השבטים במכירת יוסף ושפיר אמרינן דקישוי השעבוד השלים הזמן, וכיון דלא דיברה תורה כלשון בני אדם, אם כן מהני תשובה גם על שלש עבירות החמורות, וגם לקין הועיל תשובה, ומשה שלא כדן את המצרי, לכן צווה משה ווי על שלא יכנס לארץ בשביל שהרג את המצרי.

סעודת רעוא דרעוין

שירה כו', שהיו"ד על שם המחשבה נאמרה, זהו ליישב פשוטו, אבל מדרשו אמרו רבותינו ז"ל מכאן רמז לתחיית המתים מן התורה, עכ"ד. אמנם עוד דברים בנו לפרש מה שנאמר יש"ר על שם המחשבה. וגם לבאר למה נרמז כאן ענין תחיית המתים.

רצה הים לקרוע שטען דרעוין לא נשלם הזמן, אך כאשר ראה ישראל באים ורכוש מצרים בידם, שהגיע להם מדין הענקה, הרי חזוין דאף שלא נתברך הבית בגללם שהלא נפלו פיתום ורעמסם וגם נענשו המצריים בעונשים ועשר מכות, עם כל זה העניקו להם, כדכתיב העניק תעניק מכל מקום, הרי דאמרינן לא דיברה תורה כלשון בני אדם, והכי נמי קרא דהוכח תוכיח אתי דאפילו קטן לגדול תלמיד לרב מצוה להוכיח, אם כן היה לו ליוסף להוכיח את השבטים ולא להביא דבתם רעה אל אביהם, נמצא שלא חטאו השבטים במכירת יוסף, ושפיר י"ל דקישוי השעבוד השלים הזמן, לכן גם הים וקרע מפני בני ישראל.

והנה כתב בנחלת בנימין (מצוה סא אות ד) בטעם שנענש משה רבינו ולא נכנס לארץ, מחמת שהרג את המצרי. וכן איתא במדרש (הוצא נראש דוד סו"פ ואתמנן) אמר לו הקב"ה למשה אתמול הרגת את המצרי, ועכשיו אתה רוצה ליכנס לארץ. אך כתב בלקט יוסף (ערך משה אות טז) בטעם שהרג משה את המצרי, משום שהמצרי היה גלגול קין ומשה היה גלגול הבל (ילקוט ראובני פ' שמות), והוי כגואל הדם ושפיר הרגו, עכ"ד. ולכאורה הלא מצינו (ז"ר פכ"ז סי"ג) בקין שעשה תשובה, ולמה הרגו משה, וצריך לומר כי משה רבינו סבר שאין התשובה מועיל על שלש עבירות החמורות, וממילא לא הועיל תשובה לקין, ולכן הרגו, אמנם משה רבינו נענש על זה, שמע מינה דבאמת הועיל תשובה לקין ולא היה לו למשה להורגו.

וזה תלוי בחקירת הקדמונים (הוצא צממית מכמים צקישור מס' סוטה למס' קידושין) אי מהני תשובה על שלשה עבירות החמורות עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, וכתבו (כמנות אור פ' וילך) שזה תלוי במה שנאמר (פסלים ג) תשב אנוש עד דכא, דכא נוטריקון דם כופר אשת איש (שלי"ה

ויושע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים וגו', וירא ישראל את ה' הגדולה אשר עשה ה' במצרים וייראו העם את ה'. ודקדקו המפרשים מפני מה נתייראו עתה יותר מקודם.

(ב) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר, ופירש"י אז כשראה הגם עלה בלבו שישיר

ג) מתאמרא משמיה דהרה"ק רבי משה מראזוואראב
וצוק"ל (הוצא בהגדת זרע קודש הנדמ"ס לשציעי של פסק) א"ז ישי"ר
מש"ה ובנ"י ישראל א"ת השיר"ה בגימטריא [ב' אלפים
ת"ד] תקיע"ה שבריי"ם תרוע"ה תקיע"ה. וצריך ביאור.

ויש לומר בהקדם מה שאומרים בהגדה של פסח, רבי
יוסי הגלילי אומר, מנין אתה אומר שלקו המצרים במצרים
עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות, במצרים מה הוא
אומר (שמות ט טו) ויאמרו החרטמים אל פרעה אצבע אלהים
היא, ועל הים מה הוא אומר, וירא ישראל את הים הגדולה
אשר עשה ה' במצרים וגו', כמה לקו באצבע עשר מכות,
אמור מעתה, במצרים לקו עשר מכות ועל הים לקו חמשים
מכות, רבי אליעזר אומר, מנין שכל מכה ומכה שהביא
הקב"ה על המצרים במצרים היתה של ארבע מכות כו',
רבי עקיבא אומר מנין שכל מכה ומכה שהביא הקב"ה על
המצרים במצרים היתה של חמש מכות וכו', אמור מעתה
במצרים לקו חמשים מכות ועל הים לקו חמשים ומאתים
מכות. ולכאורה יש להבין לשיטת רבי אליעזר ורבי עקיבא
שהמצריים נלקו ארבעה או חמשה פעמים יותר מהמפורש
בתורה, למה לא נמנו בתורה כל אלו המכות.

וביאר כ"ק מרן דו"ז זללה"ה בהגדת מהר"י ט"ב (פז)
קכא) דהנה המכות באו על המצרים מדה כנגד מדה מה
שהרעו לישראל. אולם הרבה יותר ממה שעשו היתה
במחשבתם להרע לישראל וכמבואר במדרש (תנח"א רנא
פ"ז), ובעכו"ם אמרינן מחשבה רעה הקב"ה מצרפה
למעשה (תוס' קידושין לט: ד"ה מחשבה), ועל כן התורה
הקדושה לא גילה אלא עשר מכות, שהיו מדה כנגד מדה
על מה שעשו בפועל, ושאר המכות שהעלימם הכתוב הן
היו בשביל מחשבתם מה שחשבו להרע לישראל, עכ"ד.

ולענ"ד נראה לומר בטעם שלא נאמר מפורש בתורה
רק עשר מכות ולא כל העונשים בפרטיות, בהקדם קושית
הרמב"ם ז"ל (פ"ו מהל' תשובה ה"ה) מפני מה נענשו המצריים
על ששעבדו בישראל, והלא כך גזרה חכמתו יתברך
ועבדום וענו אותם. וביאר כ"ק מרן אאמו"ר זללה"ה בברך
משה (פ' ואלה עמוד לו) כי הגזירה היתה ועבדום וענו אותם
בשעבוד הגוף, והמצריים הוסיפו לשעבדם גם בנפש
להכשילם ולהחטיאם, ועל זה לא היתה הגזירה, ועל כן
נענשו, עכ"ד.

והנה כתב השל"ה הקדוש (מסכת פסחים דרוש מלך שמונה)
לפרש הכתוב (דברים כו ו) וירעו אותנו המצריים, שעשו
אותנו רעים וחטאים לה'. ובדרך משה (פ' שמות עמוד כה)
ביאר, בטעם גזירת פרעה לא תאסיפון לתת תבן, כדי
שיצטרכו להתפזר בשווקים וברחובות לקושש תבן, ועל ידי
זה יכשלו בראיות אסורות רח"ל כאשר יצטרכו להסתובב
בשוק ארץ מצרים ערות הארץ המלאה זוהמא, עי"ש.

ומודעת זאת כי כל מעשה עבירה ח"ו כולל בו חטא
הנגלה הוא המעשה בפועל וחטא הנסתר הוא המחשבה
וההנאה, ועל דרך שאנו מתוודים על חטא שחטאנו לפניך
בגלוי ובסתר, ובפרטית בחטא החמור הלזה גילוי חז"ל
שתחילתו בסתר וסופו בגלוי, וכמו שאמרו (רש"י צמדנר טו
לט) העין רואה והלב חומד והגוף עושה את העבירות.
הפגם של העינים ותאות העבירה, הוא בסתר באתכסיא,
וכאשר כלי המעשה גומרין, אז הפגם הוא באתגליא.

ולפי זה יש לומר כי מאחר שעונש המצריים היתה על
מה שהחטיאו את בני ישראל, לכן על מה שהכשילו את
בני ישראל בהרהורים רעים ומחשבות לא טהורות שזה
נעלם מעין כל בשר, עליהם נענשו במכות רבות שלא
גילה אותן הכתוב, ועל מה שהכשילו את בני ישראל
במעשים רעים שהיה באיתגליא, עליהם נענשו בעשר
מכות גלויים לעין כל רואה.

ויש לפרש בזה אמרינו (בקידוש ליל שבת) תחלה למקראי
קודש זכר ליציאת מצרים, הכוונה בזה על דרך העבודה,
דהנה כאשר האדם נתעורר לתשובה על מה שחטא נגד
הבוכ"ע, ועושה לעצמו חשבון הנפש כזאת וכזאת עשיתי
וחטאתי נגד הקב"ה, והוא מתוודה עצמו על המעשים ועל
המחשבות וראיות אסורות ורוצה לעשות תשובה, צריך
לעשות תשובה גם על המחשבות, כי על כל נעלם יביאהו
אלהים במשפט. ולזה אמר תחל"ה למקראי קודש"ש,
להורות שכאשר נתעורר האדם לתשובה על ידי מקראי
קודש, היינו קריאת הבת קול היוצאת מהר חורב ומכרות
ואומרת שובו בנים שובבים (אבות פ"ו מ"ב, זוהר נשא קנו.),
והן ההרהורי תשובה המתעוררין בלב האדם בכל יום
כמ"ש הבעש"ט (הוצא צמולדות יעקב יוסף פ' ויקרא), אז יעשה
תשובה גם על המחשבה שנקרא תחלה, על דרך אמרינו
סוף מעשה במחשבה תחלה, זכר ליציאת מצרים, שנענשו

המצריים בכפילא, עונש באתגליא על המעשים ועונש בסתר על המחשבות, וכיון שהמצריים נענשו גם על מה שהכשילו את בני ישראל עם מחשבות רעות, מזה יקחו מוסר השכל שצריכים לעשות תשובה גם על המחשבה.

והנה לשיטת רבי יוסי הגלילי לקו המצרים על הים חמשים מכות, ודרש ליה ממה שנאמר את הים הגדולה, ובמצרים נאמר אצבע אלהים היא, כמה לקו באצבע עשר מכות, אמור מעתה במצרים לקו עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות, אך יש לומר דרבי אליעזר ורבי עקיבא לא ניחא להו בשיטת רבי יוסי הגלילי, שאם כדבריו היה לו לומר את הים בלבד, ומדכתיב את הים הגדול¹¹, זה בא לרבות שאותה יד של קריעת ים סוף היתה גדול¹² הנכללת בה מאתים מכות או חמשים ומאתים מכות.

וזה שאמר ויושע ה' ביום ההוא את ישראל וגו' וירא ישראל את ה' הגדול¹³ אשר עשה ה' במצרים, כלומר שהעניש את המצריים בחמשים ומאתים מכות כשיטת רבי עקיבא, נמצא שכל מכה במצרים היתה של חמש מכות, כי לקו המצרים הן בגלוי והן בסתר, והקב"ה נפרע מהם לא רק על המעשים כי אם גם על המחשבה, ועל ידי זה ויראו העם את ה', שמזה הבינו בני ישראל ולקחו מוסר שצריכים ליתן דין וחשבון על כל מעשה ועל כל דיבור ועל כל מחשבה ועל כל ראייה, ואחזם אימה ופחד דאית דין ואית דין, הכל גלוי וידוע לפני הקב"ה שהוא יורד כל חדרי בטן ובוחר כליות ולב, אין דבר נעלם ממך.

ונודע דברי מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל (פ' תרומה עמוד רמט) מאמרם ז"ל (יומא כט.) הרהורי עבירה קשו מעבירה, כי העושה עבירה בפועל מתעורר לשוב בתשובה, אבל על הרהור הוא חושב לא פעלתי און ואשם לא נמצא בו, ולכן אינו עושה תשובה על זה, עכ"ד. אך כאשר ראו והבחינו בשעת קריעת ים סוף שהקב"ה העניש את המצריים מדה כנגד מדה גם לפי מחשבתם הרעה אשר חשבו לעשות, למדו מוסר השכל שיש דין וחשבון גם על כל מחשבה והרהור רע, ולכן ויראו העם את ה', שנתמלא לבבם לירא את ה' הנכבד והנורא ליזהר ולהתרחק גם ממחשבת עבירה.

ונקדים עוד דברי א"ז זללה"ה בייטב פנים (ל"ג מדות לז) שזעל ידי חטא פגם אות ברית קודש, נחרב בית

המקדש, עכ"ד. ובענין זה כבר האריכו בספרי קודש (פידיו הארץ"ל נצטק מקע נסופר) דדין גרמא דעצירה של אריכות הגלות החל הזה, מה שלא תקנו עדיין בשלימות חטא זה, ובעוה"ר עוד מוסיפין חטא על פשע רח"ל.

ומודעת זאת כי בזה"ק (פ' ויחי דף רעט) הפליג מאוד בחומר פגם החטא הזה ר"ל, שאין מועיל תשובה על זה, אמנם במקום אחר (פ' ויקהל דף ריד:) איתא, הני מילי כד לא עבד תיובתא שלימתא, עי"ש. ולפי האמור יש לומר הכוונה, שעל עון זה צריך תיובתא שלימתא, היינו לשוב בתשובה שלימה הן על מה שנכשל בפגם המעשה והן על מה שנכשל בפגם המחשבה, כי בזה גם פגם המחשבה הוא עון חמור ה", וצריך לתקן גם זה בתשובה שלימה, ואז נזכה לגאולה במהרה בימינו.

ועל פי זה יש לפרש מה דאיתא במס' ראש השנה (דף טו.) אמר רבי יצחק למה תוקעין בראש השנה כו', למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין, ותוקעין ומריעין כשהן עומדין, כדי לערבב השמץ. וכתבו התוס' (ד"ה כז) בשם הירושלמי, כד שמע קל שיפורא זימנא חדא בהיל ולא בהיל, וכד שמע תניין אמר ודאי זהו שיפורא דיתקע בשופר גדול ומטא זימניה למתבלע ומתערבב. ונתקשו המפרשים מדוע דוקא בתקיעות השניות חושב השמץ דמטא זימניה למתבלע. אכן ידוע כי תקיעת שופר מעורר לתשובה וכמ"ש הרמב"ם (פ"ג מהל' תשועה ס"ד), ומעתה יש לומר כי בתקיעות דמיושב מתעוררין לתשובה על חלק המעשה, אבל בתקיעות דמעומד מתעוררין לתשובה גם על חלק המחשבה, ולכן בתקיעות השניות כאשר מתעוררים לתשובה גם על חלק המחשבה, אז חושש השמץ דלמא מטא זימניה למתבלע, שאם יזכו אז לתיובתא שלימתא לתקן הן המעשים והן המחשבות, ימהר ויחיש קץ גאולתינו ופדות נפשינו.

ובזה יתפרש אומרו אז ישי"ר משה ובני ישראל, ופירש"י אז כשראה הנם עלה בלבו שישיר, הכוונה כי אז כשראה הנם שנענשו המצריים גם על מה שהכשילו את בני ישראל בפגם המחשבה, הבין משה רבינו ובני ישראל שצריך לתקן גם הלב, ועל כן על"ה בלב"ו שישיר, שגם הלב צריך עליה לתקן, ולזה אמר מכאן רמז לתחיית המתים מן התורה, שאם יתקנו גם פגם המחשבה יזכו

לתיובתא שלימתא ולתקן פגם חטא בשלימות, וממילא יזכו לגאולה שלימה ותחיית המתים, ואז יזכו לומר שנית שירה לעת התחיה.

ובזה יתפרש גם הרמז א"ז ישי"ר מש"ה ובנ"י ישרא"ל א"ת השיר"ה בגימטריא [ב' אלפים ת"ד] תקיע"ה שבריי"ם

תרוע"ה תקיע"ה. כי מטעם זה תוקעין וחוזרין ותוקעין לתקן הן המעשה והן המחשבה, ומחמת זה מתבהל השמן, שעל ידי התשובה גם על המחשבה זוכין לתיובתא שלימתא, ואז יזכו לגאולה העתידה ומלאה הארץ דעה את ה', ומטא זמניה למתבלע.

שטייען מיר יעצט אין די ימי השובבי"ם, די וואכן וואס דער אר"י הקדוש האט מוגלה געווען אז די וואכן זענען מסוגל תשובה צו טון אויף די חטאים וואס מ'האט חוטא געווען, בפרט אויף עניני קדושה, ס'איז א זמן וואס מ'דארף זיך מאכן א חשבון הנפש, וואס איז דורכגעגאנגען אויפן מענטשן, ווי אזוי מען האט זיך אויפגעפירט בגלוי, ווי אזוי מ'האט זיך אויפגעפירט בסתר, אפילו אין די מחשבות, על חטא שחטאנו לפניך בגלוי ובסתר, עין רואה וחלב חומד וכלי המעשה גומרין.

אז מען טראכט אריין, עס איז שוין אדורכגעגאנגען שני שלישים פון די ימי השובבי"ם, מען מאכט זיך א חשבון, וואס האט מען שוין מתקן געווען אין די אלע ענינים? מיט וואס שטייט מען בעסער? מיט וואס איז מען בעסער געווען? עס כאפט אן א אימה און א פחד, עס גייט אדורך אזוי טאג נאך טאג, וואך נאך וואך, און מען שטייט וואו מ'איז געשטאנען, מען האלט וואו מ'האט געהאלטן פריער, ס'איז דער זמן ווען מ'ליינט די וואכן פון גאולת ישראל, בפרט ווען מ'ליינט פרשת בשלח די נסים פון קריעת ים סוף, וירא ישראל את ה'יד הגדולה, אידן האבן געזעהן די יד הגדולה אשר עשה ה' במצרים, אידן האבן געזעהן ווי דער אייבערשטער האט מעניש געווען די מצרים ווייל זיי האבן מכשיל געווען אידישע קינדער סיי מיט מעשים און סיי מיט מחשבות, דארף אנכאפן אן התעוררות דקדושה, מען זאל זיך אפלערנען, מתי אעשה גם אנכי לביתי, וואו האלט איך אויף דער וועלט? וואס ס'טוט זיך מיט מיר? וואס האב איך שוין מתקן געווען? וואס האבן איך שוין תשובה געטון? מיט וואס בין איך שוין בעסער געווארן? ס'איז אדורכגעגאנגען כמעט די ימי השובבי"ם, וואו האלט איך אויף דעם עולם? ווי אזוי זעה איך אויס? יעצט איז די ריכטיגע צייט, אין די צוויי וואכן וואס איז נאך פארבליבן, אלמלי שמרו ישראל שני שבתות, אז מען וועט אפהיטן און מען וועט אכטונג געבן אויף די צוויי וואכן, מיד נגאלין, אז מען וועט תשובה טון וועט מען זוכה זיין צו די גאולה שלימה, ווי מ'האט געשמועסט אז דאס איז מעכב גאולתינו ופדות נפשינו

מיזאל זיך מאכן א חשבון הנפש וואס מ'האט געזינדיגט פארן בורא כל עולמים, וואס מ'דארף מתקן זיין, זיך מאכן א חשבון דעם חומר הענין די אלע זאכן ווי הארב דאס איז, מען איז פוגם די נשמה אויף א מורא'דיגע אופן, מען זאל זיך מאכן א חשבון הנפש אז מ'קען תשובה טון און מ'דארף תשובה טון און מ'ברויך תשובה צו טון, די וואכן איז מסוגל, ידו פשוטה לקבל שבים.

מיזאל מאכן א ריכטיגע חרטה אויפן עבר, און קבלה טובה אויף להבא, מהיום והלאה זיך מער אכטונג צו געבן, אכטונג צו געבן אויף די אויגן, אכטונג צו געבן אויף די מחשבות, און אוודאי אויף די מעשים אכטונג צו געבן, זיין ערליך און אפגעהיטן, זיך פירן בקדושה, אזויווי ס'איז די רצון פון בורא כל עולמים.

און מען דארף א ריכטיגע קבלה להבא, זיך מקבל זיין צו זיין כי עם קדוש אתה לה' אלקיך, וויסן אז מען איז א עם קדוש פארן הייליגן באשעפער, קדושים תהיו, הוו פרושים מעריות, מ'דארף זיין פרוש מעריות מכל וכל, בדיבור במעשה במחשבה, אז מען וועט האבן ריכטיגע קבלות טובות אויפן עתיד, וועט הקב"ה אוודאי מוחל זיין פאר כלל ישראל, מאי דהוה הוה, מען וועט זוכה זיין צו די גאולה שלימה, כימי צאתינו אראנו נפלאות, מ'וועט זוכה זיין צו די גרויסע נסים, אזוי ווי ס'שטייט אז די נסים פון יציאת מצרים וועט בטל ווערן אין די נסים וואס וועט זיין לעתיד, מ'וועט זוכה זיין צו געוואלדיגע גרויסע נסים.

השי"ת זאל העלפן מען זאל זוכה זיין צו דעם במהרה, מען זאל זוכה זיין צו התרוממות קרן התורה וישראל, התגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

במעלה אמירת תהלים בימי השובבי"ם

יום ד' יתרו שנת תשפ"ג בהיכל ישיבה"ק

אבער נישט אויף אלע עבירות נוצט תשובה, שטייט פון בעלזער רב אפילו די עבירות וואס נוצט נישט תשובה, אבער תשובה מיט תפלה נוצט אויף אלע עבירות. ווען אידן זענען געקומען צו בארג סיני און זיי האבן תשובה געטון, איז אבער דא עבירות וואס נוצט נישט תשובה אליינס, ס'איז דא ד' חילוקי כפרה, נאר בעלזער רב זאגט אז תשובה מיט תפלה נוצט, איז ויחן שם ישראל, האבן זיי מתפלל געווען, צו די תשובה וואס זיי האבן געטון, ס'זאל זיין תשובה מיט תפלה, וואס דאס נוצט אויף אלע עבירות.

מיר שטייען יעצט אין די ימי השובבי"ם, ס'איז מעג און וואכן וואס איז מיוחד פאר תשובה, יעדער איד ווייסט ווען ס'קומט ימי השובבי"ם, ער ווייסט ס'איז א ערנסטע זמן, ס'איז א זמן וואס איז מעורר צו תשובה, נאר ס'איז דאך דא עבירות וואס תשובה נוצט נישט, נאר תשובה מיט תפלה.

וועגן דעם איז מנהג ישראל אין די ימי השובבי"ם מרבה צו זיין בתפלה אויך - נישט נאר מרבה זיין בתשובה, נאר מרבה צו זיין בתפלה - און מען ברענגט צו רמזים אויף תהלים, אין אגרא דכלה איז דאך באקאנט ער ברענגט צו דעם רמז אין פרשת שמות אויף תהלים אין די ימי השובבי"ם, מ'זאגט עס נאך פון פריערדיגע צדיקים, עס איז א גרויסע זאך צו זאגן תהלים אין די ימי השובבי"ם.

דא אין קרית יואל איז שוין איינגעפירט אין די לעצטע יארן צו די סיום פון ימי השובבי"ם קומט זיך צוזאם דער גאנצער ציבור אין ביהמ"ד און מ'זאגט אויס תהלים פרייטאג פארמאגט, מ'פלעגט עס צו זאגן פרשת משפטים, דער אייבערשטער פירט די וועלט, דאס יאר פרשת משפטים וועל מיר אונז נישט זיין דא, מיר האפן צו זיין אין סיגעט מקום שהתפללו בו אבותי, האט מען מחליט געווען אז מען וועט עס מקדים זיין מיט א וואך פריער

אויף די וואך פרייטאג, זאל זיך צוזאמען קומען כל הקהל הקודש - נישט דוקא בחורים - נאר בעה"ב תושבי קרית יואל, און אויך בחורים, מרבה צו זיין בתפלה ותחנונים, דער גאנצער ציבור וועט אויסזאגן תהלים בציבור, ברוב עם הדרת מלך.

ער זאל צוהערן די תפלות פון אידישע קינדער, מ'וועט אויס'פועל'ן כל מילי דמיטב פאר כלל ישראל.

און אונז האפן מיר זיין אי"ה אויף קברי אבות, מ'זאל דארט אויך קענען מתפלל זיין אזוי ווי ס'באדארף צו זיין, מען זאל זוכה זיין צו זאגן א אידיש ווארט פארן הייליגן באשעפער, און אויס'פועל'ן פאר אלע אידישע קינדער כל טוב וואס מ'דארף, ביז דער אייבערשטער וועט העלפן מ'זאל זוכה זיין מקבל זיין פני משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

די וואך איז פרשת יתרו - מען זאגט נאך פון רבי'ן פון לובלין אז פרשת בא איז די ערשטע טעג פסח, פרשת בשלח איז די אנדערע טעג פסח, און יתרו איז יו"ט שבועות - איז דאס א בחינה פון יו"ט שבועות.

ס'איז באקאנט דער הייליגער שינאווער רב ז"ל איז אמאל געווען אין צאנז פרשת יתרו ביים הייליגן דברי חיים, און דער דברי חיים האט געליינט, האט דער שינאווער רב געזאגט אז ווען דברי חיים האט געליינט די עשרת הדברות האט ער געהערט קולות וברקים פון מתן תורה, און ער האט געטראכט אז ס'איז פרשת יתרו, הערשט שבועות וועט עס נאך זיין אסאך מער, איז ער געקומען אויף שבועות נאכאמאל, און דעמאלטס האט ער זיך שוין צוגעגרייט מיט א העכערע הכנה, האט ער נישט געהערט, האט ער געפרעגט פארוואס, האט ער אים געזאגט אז פרשת יתרו איז אסאך זאכן העכער ווי יו"ט שבועות.

אין ייטב פנים אין די תורות פון שבועות טייטשט ער ויחן שם ישראל נגד ההר, ויחן איז א לשון פון תפלה, זיי האבן מתפלל געווען, ער זאגט אז זיי האבן מתפלל געווען ברכת התורה.

בפשטות האב איך אינזין געהאט אזוי, ווען אידן זענען געווען אין מצרים זענען זיי געווען אין זייער א שוואכע מדרגה, ערום ועריה, ערום בלא מצות, מען נעבעך געזינדיגט, ערות מצרים האט געהאט א גרויסע השפעה אויף כלל ישראל. ווען מען איז געקומען צו מתן תורה האט מען געדארפט תשובה טון, און ס'שטייט מאקע, רש"י זאגט אז נישט נאר ווען מ'איז אנגעקומען קיין מדבר סיני איז געווען בתשובה, נאר ויסעו מרפידים זאגט שוין רש"י, אז פון רפידים זיי זענען אוועק געגאנגען בתשובה, ווען זיי זענען אנגעקומען קיין הר סיני האבן זיי אוודאי תשובה געטון, כלל ישראל האט תשובה געטון.

דער אייבערשטער זאל העלפן ס'זאל זיין ויחן שם ישראל נגד ההר, אזוי ווי מ'האט געזאגט אידישע קינדער האבן מתפלל געווען צום הייליגן באשעפער מיט תשובה, דער אייבערשטער זאל העלפן אונז זאל מיר אויך נתעורר ווערן תשובה צו טון, און ערליך צו דאווענען ס'זאל זיין עבודה שכלב זו תפלה, מ'זאל זוכה זיין צו א אמת'דיגן הרהור תשובה, צו א אמת'דיגע תפלה, א תפלה וואס קומט ארויס פון הארץ, מ'זאל זוכה זיין נתקרב ווערן צום בורא כל עולמים, דער אייבערשטער זאל העלפן און